

Под притиском Конгреса, ФЕД недавно открио како је са 10 билиона долара спасио највеће америчке банке током 2008. и 2009. године

Колико је тешко финансијска криза погодила САД, а затим и остатак света, 2008. године, није се ни знало док Федералне резерве (ФЕД) нису објавиле податке (http://www.federalreserve.gov/newsevents/reform_transaction.htm) о тзв. „преконоћним“ зајмовима за ликвидност банака који су износили девет билиона (енг. *trillions*) долара. Осим тога, ФЕД је откупио и билион долара вредне хипотекарне обвезнице и комерцијалне обвезнице банака у вредности од још билион долара. У односу на цифру од 10 билиона долара, пакет помоћи државе из буџета угроженим компанијама и банкама од 700 милијарди долара који је започео Џорџ Буш, а наставио Барак Обама изгледају као ситниш.

Зграда америчких федералних резерви у Вашингтону: ко штампа доларе?

Највећи део ових зајмова одобрен је 2008. године, на врхунцу кризе, и према изјавама челника ФЕД-а углавном је враћен, али била је потребна иницијатива из Конгреса, пре свега конгресмена Рона Пола, и доношење закона како би америчка јавност сазнала шта се ради са њиховим новцем. Чак и уз захтев Конгреса, неки послови ФЕД-а са банкама са Вол стрита и даље остају тајни.

Осим што је откривено да је 2008. финансијски систем САД-а био пред колапсом и да је

америчка централна банка свакодневно позајмљивала милијарде долара како неке од највећих светских банака не би банкротирале, Американци су сазнали да су њиховим новцем спасаване и европске и азијске банке. Поред тога, такође невероватан податак је да је ФЕД, осим банкама којима је „последње уточиште“ када је потребан новац за ликвидност, позајмљивао паре по изузетно ниским каматама и компанијама попут Џенерал моторса, Тојоте, Харли Дејвидсона, Мекдоналдса или Катерпилара. Изгледа да је тих дана свакоме ко је био у финансијским проблемима било довољно да се обрати ФЕД-у и да добије коју милијарду свеже одштампаних „зелембаћа“.

Конгресмен Рон Пол

Највећи корисник ових краткорочних позајмица била је инвестициона банка Мерил Линч која је у 226 позајмица добила 2,1 билион долара. Упркос томе, ову банку је упоредо са пропашћу Lehman brothers преузела Банка Америке. Ситигрупа коју је спасавала и држава односно Министарство финансија, позајмила је два билиона долара, док је Morgan Stanley трећи највећи зајмопримац од ФЕД-а са 1,9 билиона долара. Највећи појединачни кредит од 47,9 милијарди долара добила је Barclay`s банка у септембру 2008. године за куповину имовине пропалог Lehman brothers.

Као пример добре банке којој није требала помоћ централне банке, наводи се ЈП Морган Чејс, која је позајмила „само“ три милијарде долара. На листи највећих корисника ових позајмица су и Банка Америке, Bear Sterns и Голдман Сакс.

Према саопштењу ФЕД-а ни у једној од око 21.000 трансакција, централна банка није била на губитку, а на неким је добро и зарадила.

Ипак, у конзервативнијем делу јавности осута је паљба по ФЕД-у који се и овако налази на мети републиканских политичара, а ови подаци су и последица акције „одитујмо ФЕД“ тексашког конгресмена Рона Пола који тврди да неке од најважнијих одлука у земљи,

попут оне колико новца ће се налазити у оптицају и колико долара ће бити одштампано, доноси свега неколико људи који нису ни под каквом контролом. Осим тога, за неке су ови кредити, који су буквално спасили Вол стрит, доказ и даље чврсте везе између председника ФЕД-а Бена Бернанкеа и Вол стрита, пре свега Голдман Сакса, одакле је и дошао на ову позицију. Какав утицај банке имају на америчку економску политику говори податак и да је Тимоти Гајтнер, шеф Трезора америчког министарства финансија, такође бивши кадар Голдман Сакса.

Бен Бернанке, председник ФЕД

Међутим, оно што је посебно занимљиво је да је ФЕД откупљивао и хипотекарне обвезнице, које су се у кризи показале као безвредне, као и комерцијалне папире од неких европских банака. Тако је Дојче банка продала ФЕД-у оваквих хартија за 300 милијарди долара, док је Kredit Swis узела од ФЕД-а 290 милијарди долара у замену за ове хартије. Укупно, ФЕД је откупио хартија покривених хипотекама за преко билион долара. Највише комерцијалних обвезница ФЕД-у је продала швајцарска банка УБС, за 75 милијарди долара, а помоћ је добила чак и корејска државна банка.

Сенатор Бернанд Сандерс оценио је да су Американци коначно сазнали како је ФЕД спашавао Вол стрит и корпоративну Америку новцем пореских обвезника.

“Можда је и највеће изненађење огромна сума која је отишла на спасавање страних банака и корпорација. Као резултат овог открића, чланови Конгреса ће детаљно размислити о томе како ФЕД функционише”, упозорио је Бернандс.

приредио: М. О.

(balkanmagazin.com)